

TRIPTIH | STARA ELEKTRARNA | SODOBNA UMETNOST

Umetnost, ekologija in družbene spremembe

Triptih je nastal v okviru mednarodnega projekta ACT – Art, Climate, Transition

Objavljeno
15. junij 2020 19.40

Posodobljeno
15. junij 2020 19.40

Triptih v **Stari elektrarni** o spreminjanju človekovega položaja v družbi. Foto Nada Žgank

Anja Radaljčac

V **Stari elektrarni** je bil desetega junija premierno uprizorjen *Triptih*:::, del mednarodnega projekta *ACT – Art, Climate, Transition*, ki sodobno umetnost povezuje s tematikami ekologije in družbenih sprememb. V okviru *Triptiha*::: so nastala tri dela – predstavi *Za narodovo zdravje* ter *TRANS-Plant* in avdiovizualna instalacija *Arhiv samozadostnosti*.

Preberite še

[Baletniki in baletke se vračajo na oder](#)

Najbolj neposredno v območju tematik, ki jih zastavlja projekt *ACT*, ostaja *Arhiv samozadostnosti*, ki je delo **Ivane Vogrinc Vidali** in **Tery Žeželj**. Občinstvo je povabljen v zatemnjen prostor, ki z neravnimi tlemi in nizkimi stropovi vzbuja vtis podzemne jame, kjer z UV-lučko na dinamo, ki ga samo ročno poganja, osvetljuje zemljevid, ki mapira trenutno dostopne tehnologije in rešitve okoljske krize. S tem ko publika sama proizvaja svetlobo, na novo mapira tudi sama sebe – postaja proizvajalka, ne le porabnica energije, s čimer je subtilno prevprašano človeško razmerje do okolja, rastlin in čutečih ne ljudi.

Tery Žeželj in Ivana Vogrinc Vidali - TRIPTIH::: ARHIV SAMOZADOSTNOSTI Foto Nada Žgank

Projekt uprostorja – in opozarja na – nove, drugačne pristope h grajenju civilizacij, ki pa jim vsem predhaja tudi ideološka premena od prizadevanja za čim večjo gospodarsko rast, odrast in trajnostno politiko.

Arhiv samozadostnosti nekoliko dialogizira s predstavo **Luke Martina Škofa** in **Nike Švab**, *TRANS-Plant*. Predstava se osredišča okoli avokadove sadike, ki ji Škof v prvem delu pripoveduje o prostoru in (drugih) temeljnih elementih teatra, s čimer posredno v predstavo umešča tudi uvelo avokadovo sadiko, o kateri Švab v drugi polovici predstave razkrije, da nosi ime Benjamin. Je sadika rekvizit ali subjekt, morda celo igralka v predstavi? Švab v drugem delu razkrija razmerje, ki ga vzpostavlja do sadike; govori o interesu, da bi rastlina rasla in se razvijala, pri čemer ji skuša Švab (kot performerka in/ali kot dramska oseba) pomagati. V določeni meri se sadika vzpostavi kot subjekt; ko performerka poreže uvele liste, lahko dejansko občutimo določeno nelagodje ob poseganju. Četudi ima predstava nezmotljivo ironičen podton, se izriše možnost odnosnosti z rastlinami, ki bi jim pripisovala določeno avtonomijo (kar je zanimivo v luči bioloških študij, ki odkrivajo rastlinske zmožnosti zaznavanja okolice in komuniciranja z njo).

Raziskovanje odnosa med naravo in kulturo

Predstava raziskuje odnos med naravo in kulturo, težavno pri tem pa je, da umanjka preizprašanje te meje oziroma dvol v sami kategoriji, zaradi česar tudi ni povsem jasno, čemu velja ironična drža – nekako se zdi, da se še vedno zdi »smešno« poskušati preobraziti domneve, ki jih imamo o drugih življenjskih oblikah in iz katerih izhajamo.

Predstava **Brine Klampfer** *Za narodovo zdravje* se od tematike ekologije povsem umakne in ima idejno precej drugačno izhodišče od *Arhiva samozadostnosti* ter predstave *TRANS-plant*. V okviru idej *ACT* zasleduje tematiko družbenih sprememb in se naveže na najbolj nedavno družbenopolitično obdobje, ki je prineslo številne realne spremembe – na obdobje koronakrize in odnosa do umetnosti ter kulture znotraj njega in tik po njem, konkretnije. Izhaja iz zapisa poslanke **Romane Tomc**, ki kritično umetniško produkcijo odpravlja kot zajedavsko in poziva k javni podpori kulture šovbiznisa (izpostavi ansambel Modrijani) kot tistega sektorja, ki ponuja relevantne vsebine. Za narodovo zdravje skuša slediti težnji po »novi«, »zabavni« kulturi, pri čemer performerju (**Peter Frankl**), ki zdaj ne proizvaja več umetnosti, temveč »zabavne kulturne vsebine«, vedno znova spodleti in se izkaže za nepotrebnega, saj osebe iz popularne kulture šovbiznisa to, kar počne sam, počnejo bolje od njega. Lastno odvečnost na koncu potrdi z gesto predaje kolesa nekemu iz občinstva – ta naj ga uporabi bolje, koristneje, kot ga zmore sam. V osnovi je predstava seveda metafizijski kritičen komentar o (ne)potrebnosti in vlogi umetnosti danes.